

TAMASTUI

yan, p. 58); 1260: *Tamarit* (BABL VIII, 275); 1261: «hominibus de *Tamarit*» (Soldevila, *Pere el Gran* III, 446); 1265: *Tamarito* (Valls Tab., *Privil. V. d'Aran*, p. 7); 1276: «hominibus *Tamariti*» (Soldevila, *Pere el Gran* III, 476).

Sobre les dates i el procés de com fou separat de Catalunya i assignat a Aragó (com ho era, p. ex., el 1356), veg. les *Hist. de Cat.* de Soldevila i Bofarull, Madoz (XI, 584) etc. C. 1690: Pere de Bardaxí, com a límit Sud de Ribagorça, posa «la *Sierra de las Ge-10 sas*, que la separa de los términos de *Tamarite*, San Esteban y lo restante de la Litera y de la villa de Monzón» (Moner, *Bibl. Escr. Ribg.*, p. 342).

De TAMARICE(M) en data llatina es degué formar un ¹⁵ diminutiu *TAMARICULUM (justificat per la petitesa de l'arbre), del qual ve una forma *tamarill* (Cavanilles II, 128, ed. 1798). Com que seria forma d'una zona de substrat mossàrab, intervenint la pron. de l'àrab, que obre la *i* en contacte amb *r* (cf. *Tamaret*, supra), se'n ²⁰ féu *tamarell*, que és la forma sobretot balear i del Nord valencià: *DECat* VIII, 249a38 ss.

D'aquí la «Punta des *Tamarells*», entre la Colònia de St. Pere i Cala Ratjada; «Carregador de sa Punta des *Tamarell*, prop de Capdepera (Masc., 22A1, i oït ²⁵ 1963). I sengles puntes des *tamarell* a Banyalbufar, Estellencs i Andratx. Sa *Tamarell*, a la costa de Palma de Mall. (XLII, 1.10). Sa Torre des *Tamarells*, a la costa menorquina, te. Fornells (XLIV, 38.14).

¹ S'estendria fins cap a Granada?, cf. *El Diván de* ³⁰ *Tamarit*, del gran i malaguanyat García Lorca. Segons una ed. antològica del poeta andalusí, el nom l'hi hauria posat ell per «a place near Granada, where the poet's family owned a country house»: en resum d'aquella dada d'un publicador nord-ameri- ³⁵ cà. Potser sí: un mossàrab **tamarič(e)* arabitzat *-its(e)?*

Tamars, V. *Tamúrcia*

TAMASTUI

Antic alou a l'Alta Ribagorça. El nom no sembla conservar-se actualment. El coneixement per unes do- ⁴⁵ nacions de terres al monestir de Lavaix, fetes per un tal «Quintus presbiter» a finals del S. x.

DOC. ANT. 955: «--- in loco qui dicitur *Ta- mastoge* dono ipso meo alode, nisi quantum cartam feci ad Radperto fratre meo, et in ipso orto, ad ipsa ⁵⁰ foci, cum suos arbores» (Abadal, *Pallars i Ribagorça*, doc. 166). Temps després, mort el seu germà Radpert i convertit el prevere Quint en «abbas», dóna també al monestir les terres del difunt: «post discessum de Radiperto fratre meo, dono ipsos casales cum ipsas ⁵⁵ mansiones et ipsos orrios et omnia edificia; quod ibidem est et terras et ortos cum suas arbores et una vinea in *Tambastoi*» (Abadal, *Pallars i Ribagorça*, doc. 166).

ETIM. Probablement pre-romà, de nissaga ibero- ⁶⁰

basca. La terminació *-ui* o bé *-tui* es retroba en molts llocs en els quals creiem veure aquest origen; com *Balestui*. Mitxelena dóna *-tui* com a variant de *-dui* i ens diu que és sufix abundancial (cf. *Apellidos*, 187), ⁵ usat freqüentment per derivar noms de plantes. Ara bé, existeix una arrel en les llengües pre-romanes conegudes que ens pugui donar una explicació satisfactòria de la part inicial del mot? No trobem res d'això en basc. Tal volta tindriem un agafador pensant en el mot castellà de substrat *tamo* 'boll, pallús' (*DECH* V, 4000-401), que segons Coromines podria tenir origen en el substrat ibero-íberic. Sembla estar relacionades amb això les formes castellaness *támara* i *támbara* amb l'accepció «ramaje», «leña delgada», «rama de árbol que sirve para leña». Fins i tot la variant *támbara* (oïda per Menéndez Pidal a Soria) aniria bé amb la forma documental *Tambastoi*. Però no es veu com es lligaria això amb un sufix *-tui* per donar *Tamastui*. Potser millor pensar en un compost amb el basc *esto* 'clos', 'tanca'. Aleshores **TAMA-EST-OI* podria ser 'la tanca de branquillons'. X. T.

[Queda almenys segur que té el conegut sufix basc abundancial *-tōi*, i que tot el NL és bascoïde. No satisfà un compost si és híbrid, però pitjor si és amb un element de substrat, i un substrat tan tórbol com el de *tamo*.

Com que T- no és inicial basca, és natural ajuntarlo amb els nombrosos NLL en *Ta-*, per afèresi del basc *Ata-* 'porta, portell, passatge': *Tavescan*, *Taüll*, *Taija*, *Taus*, *Taravau* (cf. encara *Tanadui*, te. Benès, Flamicell) (veg. art. *Tornadella*) (*E.T.C.* II, 62 n.), on hi ha també el *-tōi* abundancial. Acceptable l'explicació basca que dóna En Terrado per a *-estui* ben satisfactòria i en els articles *Estamariu* i *Lasimierre* (anex a *Las- ⁴⁰ quarri*) hem vist que en basc (i en aquests NLL basco-catalans) hi ha proves d'un element *-AM-* o *-EM-* sufixal o amb caràcter d'infix.

Però més senzill i més complet: *ATA-BASO-Tōi* 'con- ⁴⁵ junt de boscos del port', puix que sabem que el basc sovint ha alterat B en M, i justament la variant *Tambastoi* del segon document ens dóna prova de la *b* tornant-se *m*. J. C.]

TAMBOR

Noms derivats d'aquest mot (*DECat* VIII, 250), potser al·lusius als ecos que fa un tambor, sonant a muntanya.

Mas Tambor, al peu Nord de l'Albera, te. Vilallonga. Mas *tambürt* pron. a Vilallonga (XXIV, 191.3); mas *tamburà*, o d'en *tambúrà* a Montesquiu (XXIV, 187.14), també en el Cadastre. D'allí baixa la Ribera del Mas T. (Vilallonga). La o tancada sona *u* en aquesta rodalia, i darrere una pron. amb *-r* final uns hi posen una *-t*, altres una *ə* paragògica. Pron. *abira*, *corà*, *dura*, o bé *abirt*, *cort* etc.

Penyes del *Tambor* (pron. *-ór*, a Parsent): m'expliquen allí «perquè hi ressona l'eco» (XXXIV, 135.19). A Lladurs, encara que en diuen Cal *Tambó(r)* ex-